

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Schimb de experien?? cu exper?i germani privind r?spunderea disciplinar? a judec?torilor

paik · Tuesday, December 23rd, 2014

Între 14 ?i 18 decembrie 2014, o delega?ie de nou? persoane din Republica Moldova a fost într-o vizit? de lucru în **Aurich, Germania (Saxonia de Jos)**. Delega?ia a fost format? din cinci membri ai Colegiului Disciplinar (CD) ?i un membru al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), desemna?i de institu?iile respective, un reprezentant al Funda?iei germane pentru Cooperare Juridic? Interna?ional? (Funda?ia IRZ) ?i doi reprezentan?i din partea Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM). Scopul vizitei a fost schimbul de experien?? între speciali?tii germani ?i moldoveni în domeniul sistemului r?spunderii disciplinare a judec?torilor. Exper?ii germani au fost judec?tori în func?ie ?i în demisie din instan?e de contencios administrativ ?i drept comun.

În cadrul atelierului, delega?ia Moldovei a prezentat **sistemul judiciar din Republica Moldova**, rolul CSM ?i sistemul r?spunderii disciplinare conform Legii noi cu privire la r?spunderea disciplinar? a judec?torilor care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2015 (Legea RDJ). Membrii delega?iei moldovene?ti ?i-au exprimat opiniile cu privire la unele aspecte problematice din noua Lege RDJ, cum ar fi: oportunitatea ?i eficien?a completului de admisibilitate a CD, lipsa autonomiei func?ionale ?i a unui rol clar a inspec?iei judiciare, formularea complicat? a unor abateri disciplinare, lipsa posibilit??ii de a contesta pe fond hot?rârile CSM cu privire la r?spunderea disciplinar? a judec?torilor etc. De asemenea, a fost consultat? opinia exper?ilor germani cu privire la unele prevederi din proiectul regulamentului CD care actualmente se afl? la etapa definitiv?rii.

Exper?ii germani, la rândul lor, au descris cum au loc procedurile disciplinare în ?ara lor. **Sistemul judiciar din Germania** este unul specific, ?i prin urmare, ?i sistemul de r?spundere disciplinar? german difer? de sistemul din Republica Moldova. Fiecare *land* din Germania are un sistem de trei nivele: prima instan??, tribunalele ?i instan?ele supreme. Germania mai are instan?ele supreme federale, care îns?, sunt de o relevan?? minor? pentru Republica Moldova. Sistemul judiciar german nu are un organ de auto-administrare unic, cum este CSM în Moldova, func?ia de administrare fiind exercitat? de Ministerul Justi?iei ?i pre?edin?ii instan?elor de judecat?. De asemenea, sistemul german nu are o lege special? pentru r?spunderea disciplinar? a judec?torilor. În procedurile disciplinare contra judec?torilor sunt aplicate normele generale cu privire la r?spunderea disciplinar? a func?ionarilor, iar "abaterile disciplinare" rezult? din înc?lcarea obliga?iilor prev?zute de diferite acte normative ?i se numesc "*înc?lc?ri de serviciu*". În cadrul oric?rei proceduri disciplinare, organul disciplinar urmeaz? s? r?spund? la trei întreb?ri:

1. Care este obliga?ia prev?zută de legea înc?lcat? de judec?tor?
2. I se imput? judec?torului înc?lcarea respectiv??
3. A fost nejustificat? înc?lcarea judec?torului?

În urma acestui test organul disciplinar constat? dac? judec?torul a comis sau nu o înc?lcare de serviciu ?i dac? este necesar? aplicarea unei sanc?iuni.

În Saxonia de Jos, **cauzele disciplinare** sunt examinate de instan?ele de judecat? în func?ie de nivelul judec?torului vizat în proceduri. Pre?edin?ii de instan?e, de asemenea, au un rol de responsabilizare disciplinar? ?i pot examina sesiz?rile depuse împotriva judec?torilor sau se pot autosesiza. Pre?edintele de instan?? discut? cu judec?torul în cauz? ?i poate s?-i aplice un avertisment, dac? este cazul. Dac? înc?lc?rile de serviciu sunt mai grave, cauza este remis? organelor disciplinare (prima instan??, într-un complet de 3 judec?tori din tribunale ?i a doua instan??, în complet de 5 judec?tori din curtea suprem? a landului). În cadrul procedurii disciplinare, judec?torul este informat cu privire la faptele imputabile ?i este audiat. În cadrul procedurii se examineaz? toate probele disponibile. Organul disciplinar poate constata înc?lcarea de serviciu, dar poate concluziona din circumstan?ele cauzei c? aplicarea unei sanc?iuni nu este oportun?.

În cazul în care circumstan?ele cauzei o cer, organul disciplinar poate aplica judec?torului urm?toarele **sanc?iuni**:

- a) Avertismentul – o ocar? în scris a judec?torului;
- b) Amenda – o presta?ie unic? în valoare de maxim 2,500 euro;
- c) Reducerea salariului judec?torului – de maxim 20% pe o perioad? de maxim trei ani;
- d) Transferul pe o perioad? a judec?torului la o alt? instan?? de acela?i grad – scopul sanc?iunii este plasarea judec?torului sub un alt superior ?i disconfortul care îl sufer? judec?torul în urma transferului, de exemplu, cheltuielile de transport ?i cazare pe care judec?torul le suport? singur;
- e) Retrogradarea – transferul judec?torului la o func?ie inferioar?. Dac? judec?torul se afl? la cel mai jos nivel de salarizare, această sanc?iune nu se aplic?;
- f) Eliberarea din func?ie – se aplic? pentru înc?lc?ri grave.

În cazul în care înc?lcarea de serviciu a judec?torului întrune?te elementele unei infrac?iuni, este pornit? procedura penal?. În acest caz, procedura disciplinar? este suspendat? pân? la emiterea solu?iei pe cauza penal?. Solu?ia cauzei penale este obligatorie pentru organul disciplinar. Judec?torul este eliberat din func?ie pentru orice condamnare cu priva?iune de libertate pe o perioad? mai mare de un an.

Procedurile disciplinare împotriva judec?torilor nu sunt publice. De?i sub aspect teoretic legisla?ia Germaniei prevede o procedur? disciplinar? destul de detaliat?, în practic? procedurile disciplinare împotriva judec?torilor în Germania sunt extrem de rare, iar înc?lc?rile de serviciu sunt o excep?ie. Acest fenomen poate fi explicat, în principal, prin proceduri complicate ?i minu?ioase de selectare în func?ia de judec?tor.

Potrivit relat?rilor exper?ilor, o persoan? care dore?te s? devin? judec?tor în Saxonia de Jos trebuie s? urmeze câ?iva pa?i. Studen?ii la facult??ile de drept sus?in două examene de stat pentru a deveni juri?ti deplini. **Primul examen de stat** include opt examene dup? care urmeaz? o **practic? de doi ani**. În ace?ti doi ani, referen?ii urmeaz? s? fac? practic? un anumit num?r de luni în domeniul cauzelor civile, câteva luni în procuratur?, câteva luni în autorit??ile administrative

publice, câteva luni în avocatură și câteva luni într-un domeniu la alegere. **Al doilea** examen de stat cuprinde alte 8 examene scrise și verbale. Pentru a accede în funcția de judecător, candidații trebuie să aibă minim 8 puncte din totalul de 18 la al doilea examen de stat (punctajul de 11 puncte fiind obținut extrem de rar). Dacă este acceptat în funcția de judecător, candidatul urmează să exercite **o perioadă de probă de trei ani**, care poate fi extinsă și până la 5 ani, dacă nu sunt posturi vacante pentru funcția de judecător. În perioada de probă, judecătorul poate fi transferat de la o instanță la alta, este evaluat mai des decât un judecător numit pe viață și poate fi eliberat din funcție mai ușor. Dacă trece perioada de probă, pentru a deveni un judecător deplin, numit pe viață, acesta urmează să treacă un interviu. **Interviul de accesare în funcția de judecător** este efectuat de o comisie de selecție care este formată dintr-un reprezentant al Ministerului Justiției, un reprezentant al Procuraturii Generale și un reprezentant al Judecătoriei Supreme din *land*. Acest interviu are drept scop selectarea persoanelor cu ”o verticalitate rigidă și de o independență maximă”. În cadrul interviului sunt testate 8 caracteristici ale candidatului:

- disponibilitatea și rezistența de a face față volumului de muncă;
- identificarea candidatului cu misiunea justiției;
- capacitatea judecătorului de a duce negocieri și de a contribui la împăcarea părților;
- predispunerea de a provoca conflicte și capacitatea de a lua decizii;
- capacitatea de cooperare;
- înțelegerea socială a lucrurilor;
- sentimentul de echitate;
- exercitarea cu răspundere deplină a funcției de judecător.

După interviu, comisia de selecție deliberază și decide dacă candidatul este potrivit pentru funcția de judecător. Dacă hotărârea Comisiei este de refuz, în practică, candidatul nu mai poate candida pentru această funcție și nici nu contestă actul de refuz. Totuși, acesta are șansa să candideze pentru funcția de judecător în alte *land-uri*. După interviu, timp de 6 luni, sunt verificate starea de sănătate și cazierul judecătorului până la numirea în funcție. Judecătorii sunt numiți în funcție prin ordinul Ministrului Justiției.

Un indicator de calitate al sistemului judiciar în Germania este și sistemul specific de evaluare a judecătorilor. **Evaluarea judecătorilor** află și în perioada de probă are loc odată pe an. După ce acesta este numit în funcție pe viață, este evaluat după 3 ani și după aceea odată la 5 ani, ultima evaluare fiind efectuată la 45 ani. De asemenea, la promovare este efectuată ”evaluarea specială”. Evaluarea are loc după 7 calificative, cel mai mare fiind calificativul ”excelent”. Acesta, însă, este acordat extrem de rar și nu se acordă judecătorilor începători, astfel, încât să încurajeze creșterea profesională a acestora. Într-o poziție de vârf în sistemul judiciar german nu poți ajunge fără a avea calificativul ”excelent”. Teoretic, dacă un judecător obține cel mai mic calificativ (care este ”nu se potrivește cerințelor”), judecătorul poate fi eliberat din funcție, însă, în memoria experților germani, acest lucru nu s-a întâmplat niciodată pentru judecătorii numiți pe viață.

În concluzie, deși procedurile disciplinare împotriva judecătorilor sunt extrem de rare în Germania, sistemul de învățământ, procedura de selectare, evaluarea de serviciu a judecătorilor și procedurile disciplinare sunt tratate cu maximă prudență și seriozitate, astfel, încât în sistem să intre doar persoane bine pregătite, și după cum a menționat **dr. Gerhard Kircher**, Președintele Judecătoriei Supreme a Landului din Oldenburg, cu ”o verticalitate rigidă și de o independență maximă”, iar în rarele cazuri când judecătorii nu sunt conformi standardelor, măsurile necesare sunt aplicate prompt. Practicile din Germania ar putea să inspire sistemul judecătoresc din Moldova pe mai multe domenii în procesul de reformare al acestuia.

Acțiunea a fost implementată cu susținerea financiară a Fundației Soros-Moldova în cadrul proiectului ”Promovarea mecanismelor eficiente de responsabilizare a judecătorilor în Moldova”. Schimbul de experiență a fost realizat în parteneriat cu Fundația IRZ.

This entry was posted on Tuesday, December 23rd, 2014 at 1:15 pm and is filed under [Noutăți](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.